

Hjalti í Jákupsstovu, stjóri á Fiskirannsóknarstovni:

Vit “gambla” við fiskastovnunum

Hvorki toska-, hýsu- ella upsastovnurin eru væl fyrri. Tað, sum hendir í lötuni, er, at vit “gambla” við stovnunum - vit seta álit okkara á, at upsastovnurin heldur, til vit hava fingið hinar stovnarnar fyrri seg aftur sigur Hjalti í Jákupsstovu, sum heldur, at uppsakvotan er ov stór. Eisini her blinkar reyða ávaringarlampa.

Hóast veiða eftir búrfiski hevur tikið seg upp, so heldur fiskifrøðingurin, at møguleikarnir á djúpum vatni eru avmarkaðir. Grundarlagið undir føroyskum búskapi nógv ár fram verður toskur, hýsa og upsi, og tí mugu vit tryggja okkum, at vit byggja hesar stovnar upp aftur.

Nú so nógv hevur verið tosað og skrivað um støðuna hjá okkara fiskastovnunum, og nú politikarar, fiskimenn og fiskifrøðingar eru ymiskir á máli um bæði, hvussu stovnarnar eru fyrri, og hvørja ávirkan kvotalógin hevur hava vit spurt stjóran á Fiskirannsóknarstovni, Hjalti í Jákupsstovu, hvussu álvarslið stovnan er í lötuni.

Hann sigur, at tað er nú einaferð soleiðis, at tá tú hevur vánaligar tífir, so mást tú seta “tæring eftir næring”. Í nógv ár hava vit havt vánaliga tilgongd av fiski. Men samstíðis hava vit drivið á at fiska tað dýrasta vit eru ment, og á tann hátt verið við til at koyrt stovnarnar av toski og hýsu niður í botn.

Áttu at dryggjað fyrr

Hjalti í Jákupsstovu sigur víðari, at høvdu vit byrjað at dryggjað nógv fyrr, so hevði stovnan ikki verið so vánalig, sum hon er. Men hon hevði kortini framvegis verið vánalig, tí náttúran hevur verið okkum ímóti.

Tí er útgangsstöðin so vánaligt. Tí er so lítil til, tá samanumkemur sigur fiskifrøðingurin og heldur fram: “Tað vit skulu liva av hvørt ár í Føroyum er tað avlop, sum náttúran gevur. Summi ár mugu vit neyðturviliga taka meira enn júst avlopið tað árið. Men so mugu vit eisini seta inn á árið eftir.

Hjalti í Jákupsstovu visir á, at síðani langt aftur í 80-uni hava vit tikið meira út enn vit hava sett inn hvørt ár.

“Hetta er trupulleikin, og so kann ein siga, at tað er náttúran sum hevur skyldina ella ikki.

Vit hava í hvussu er ikki víst nakran sum helst vilja til at stýra fiskiskapinsum fyrr enn tað nú varð álagt okkum av fíggarligum orsökum - júst tí at vit hava brúkt alt upp.

Toskur og hýsa

“Men hvussu er so stovnan í lötuni hjá fiskastovnunum?”

“Stovnan er framvegis tann, at toskastovnurin er so lítil, sum vit ikki hava sæð

hann fyrr øll tey árinu vit hava gjørt stovnsmetingar. Sama stovna er við hýsustovninum.

Hjalti í Jákupsstovu sigur, at tað er ein vend í náttúruni í tann mun, at vit finga ein góðan árgang av hýsu - sær tað út til - fyrrárið og ein góðan árgang í fjør. Fåa teir frið og alt annars skapar sær, sum tað skal, so koma teir árgangirnir at gera eitt gott íkast í hýsuveiðuni.

“Men vit eiga at ansa okkum til hesir eru komnir inn í stovnin og so at tað kann hava við sær ein vøkstur í sjálvum gýngarstovninum. Tí er tað alt ov tíðliga nú at gera ætlanir og siga, at vit skjótt kunnu fiska hýsu, tí har er ov mikið til. Hon skal fyrst vaksa til og verða so stór, at talan er um hýsu, sum kann fiskast.

Mugu ansa okkum

Viðvíkjandi toskinum, so vísa yngulkanningarnar, at stovnan er ikki so vánalig, sum hon var síðst í 80-unum, og fyrst í 90-unum, men sæð yvir eitt longri skeið, so eru árgangirnir 93, 94 og 92 smár, og har er eingin smáfiskur at siggja. Tí eigur ein at ansa sær væl við til siga, at tað nú stendur væl til - hóast stovnan er betri enn í fjør. Men hon er ikki á leið tað, sum tað eigur at vera leggur fiskifrøðingurin aftrat.

“Men hvat kann so gerast fyrri at fáa toska- og hýsustovnin fyrri seg aftur? Vit tað t.d. vera rætt at seta total forboð fyrri veiðu eftir hesum fiskasløgum í eina tíð?”

“Tað letur seg ikki gera í praksis, tí skulu vit hava nakra inntøku til hetta samfelagið, so mugu vit fiska nakað av upsa, nakað av longu, brosmu og øðrum, og tá fær tú eina náttúrliga hjáveidu av toski og hýsu.

Hjalti í Jákupsstovu sigur, at vit eiga at halda eina kvotaskipan, sum ger kvoturnar av toski og hýsu so lágar sum gjørligt, og so royna at yvirleva, til stovnarnir eru komnir fyrri seg aftur.

Mugu hava kvotur

“Men hvørja viðmerking

hevur tú til tað, sum fiskimálaráðharrin sigur, at vit helst skulu sleppa okkum av vit nýggju kvotalógirnar?”

“Eg haldi ikki við eiga at taka kvotalógina av.

“Er hon tað fræga, sum higastil er komið fyrri at verja stovnarnar?”

“Soleiðis sum kvotalógin er skrúvað saman so er hetta tann fyrsta royndin av slíkum slag og gjørd undir sera torfórum politiskum treytum. Tí er rúm fyrri stórum batum í lógini sjálvari, men vit eiga at halda fast við príncippið kvotur. Og so eiga vit sjálvandi at bøta um lógina.

Leiðarin á Fiskirannsóknarstovni visir á, at alla aðrastaðni í verðini, har annað hevur verið roynt so sum tekniskum atgerðum, dagatali osfr. fórir tað til vaksandi effektivitet, tí tú vil hava so nógv burtur úr teimum royndarloyvunum sum tú hevur. Eg dugi tí ikki at siggja, hví vit í Føroyum sum einasta stað í verðini skulu halda, at hetta ber ikki til - at kvotalógin ikki kunnu brúkast.

Fiskifrøðingurin sigur víðari, at sjálvandi er tað misnøgd alla aðrastaðni við

ávisar partar av kvotalógini. Hon fellur jú ymiskt út.

“Men fær til Íslands og spyr teir ráðandi har, tey stóru reiðarini, um tey vilja av við kvoturnar, og tey siga nei. Fær til Noregs og spyr. Ikki talan um siga teir har. Teir vilja nevniliga ikki fara aftur til gomlu skipanina.

Upsin heldur ikki væl fyrri

“Nú tá vit ikki kunnu fiska stórvegis av hýsu og toski, so skulu vit liva av upsanum. Men er nóg nógvr upsi til, at vit kunnu liva honum tey komandi árin, og til hinir stovnarnir hava ment seg aftur?”

“Upsastovnurin er heldur ikki væl fyrri, og tað stendur illa til við tilgongd til stovnin í lötuni. Vit eru tí ikki serliga fegnir um ta kvotu, sum er sett fyrri veiðu eftir upsa.

Hjalti í Jákupsstovu sigur tí, at vit í øllum førum eiga at fáa sum mest fyrri tann upsa, sum vit fiska.

“Fáa vit ikki tað í lötuni?”

“Eg haldi vit eiga at leggja stórru orku í at finna aðrar útgvegir fyrri at selja upsa enn í dag. Ein ov stórur partur av

upsanum fer í dag til blokk og til bíliga framleiðslu. Tað er mín persónliga hugsan.

Avmarkað á djúpum vatni

“Men hvussu sær so út á øðrum økjum við alternativum fiskasløgum og í

Framhald á síðu 13

Fallský Rakettir og Røddbluss til skip og bátar

M. Kaj Andreassen & Co.

Tlf. 15600

Øssur umborð á Høganesi í kvøld við egnum lögum

Í kvøld fer 24 ára gamli Øssur Jóhannesen av Glyvrur at framføra egin lög, sum øll eru skrivandi fyrri el-bassguitar. Hetta verður umborð á sluppin Høganesi í Runavík.

Øssur hevur fleiri ferðir áður havt slíkar el-bass konsertir, bæði í Føroyum og í Keypmannahavn, har hann hevur búið seinastu fyra árin. Lógini, sum Øssur plagar at framføra, hava ein dóm av klassiskum tón-

leiki, men spennu rættliga víða í styrki og tempo. Summi lög eru still og melodios, meðan onnur eru mest at líkna við nútíðarinnar heavy-metal-tónleik.

Ætlanin var at henda konsertin skuldi havt verið 29. desember í fjør men hon varð tá avlýst vegna sjúku.

Konsertin umborð á Høganesi byrjar í kvøld klokkan 21.

Hjórdís, praktikantur

